

סוד השמיטה

פ"ש ע"פ החתם סופר

כפולה היא, קבלת חובת היחיד בתור יחיד השייך להכלל, לכללות האומה בקדושתה. וקבלת התורה, בתור קבלתה של האומה המנהיגה את הייה החברתיים, בתור לאום. אמנם, עבודה קשה היא ביחוד שמירת התורה הכללית הממלכתית, עבודה הרבה יותר קשה מהשמירה של התורה היחידית. כי התורה ומצותיה באו לצרף את הכריות, ומלאכת הצירוף של הכלל כולו בתור חברה הזקוקה לענינים מדיניים, הוא הרבה יותר מסובך בדרך עבודתו ממלאכת הצירוף של כל יחיד כשהוא לעצמו בתור איש פרטי. כי הרי ענינו הרואות שגם המוסר האנושי הפשוט, בדברים שהושג הצדק הטבעי הוא מסייע אותו, עד כמה שאצל הפרטים יש לו על כל פנים איזה אחיזה בחיים, לא זכתה האנושיות בכללותה עדיין, שיהיה מוסכם בתור חובת מוסר ביחש להמדיניות הצבוריות, ואפילו המפלגתית כולה. ובשביל כך אנו יודעים שאותו היצר הרע שבאדם הפרטי הרי הוא מתגבר בכפלי כפלים בהאדם המדיני הכללי, עד שכל מושגי הטוב והרע, הצדק והרשע הרי הם נעשים אבודים לגמרי מתוך המהומה המדינית והקלחת הממלכתית הרוותחת, אשר היא כים נגרש, ובשביל כך נמע יוצר העולמים מראש ומקדם את שמו של משיח לפני בריאת העולם, לפני שמש ינון שמו. כה ממלכתי נגזר מעצם היסוד שבקדושה מוכן הוא בעומק נשמת ישראל הכללית, לפני שמהומת החיים של העולם כולו תוכל לרשום עליו את הרשמים של מחיקת הצדק ואבדן המוסר, הבא במדה הרגילה מתוך הזרם הנורא שבהשתערות גלי החיים החברתיים. ומפני כך אנהנו קוראים את מגילת רות ההותמת בתולדתו של דוד מלך ישראל, יסוד משיח אלקי יעקב, בחג השבועות זמן מתן תורתנו. והיה זה לנו לאות, שבאותה התנועה שהננו מרגישים בה את הצמיחה החברתית הלאומית, אנו חייבים לרומם בה את המודריגה המוסרית ואת הזיקה ליסוד הקודש שלנו, בכחה של תורתנו הקדושה שהיא תורת חיים מקור הצדק ומעין האמת...כי חובתנו היא לא רק להיות אנשי קודש בתור אנשים פרטיים, כי אם גם וביחוד להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש ולשאוף ליסוד ממלכתי מקודש, שהוא כדאי להיות נקרא בשמו עוד מלפני ההתהוות של העולם המעשי וכל סאנו, מיסוד התורה שקדמה לעולם, ומיסודו של דוד מלך ישראל החי וקיים, ועמד כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ, במהרה בימינו אמן

בין שאר ההרים. והנה מצות שמיטה היא לכניעה ושפלות, לומר לה' הארץ ואין אנו אלא כאריסי בתי אבות, ולא היה צריך לומר זאת המצוה בסיני כי היא מטבעה בכניעה ובשפלות, אלא ללמד ממנו לשאר מצוות כי כמוה כמוהם.

7. שבת הארץ, עמ' ח'-ט'; הקדמה

היחיד מתנער מהייהחול לפרקים קרובים, — בכל שבת...את אותה הפעולה, שהשבת פועלת על כל יחיד, פועלת היא השמטה על האומה בכללה. צרך מ י ו ה ד הוא לאומה זו, שהיצירה האלהית נטועה בקרבה באופן בולט ונצחי, כי מזמן לזמן יתגלה בתוכה המאור האלהי שלה בכל מלא זהרו, אשר לא ישביתוהו חיי החברה של חול עם העמל והדאגה, הזעף והתחרות אשר להם, למען תוכל להתגלות בקרבה פנימה טהרת נשמתה בכללותה כמו־שהיא. ואם אותה האביריות, המוכרחת להתלוות עם כל סדר של חיי צבור קבועים, גורמת להקטין את עדינות־החיים המוסרית, והנגוד, המתמיד שבין השמויעה האידיאלית להכרזה של חסד ואמת, המלה ורחמים. לבין הנגישה והכפיה ולחץ הקפדה של קנין ורכוש, המוכרחים להראות בעולם המעשי, גורם הרחקה לאור האלהי מתכונת הכרתה הצבורית של האומה, שהרחקה זו מפעפעת כארס גם במוסרם של היחידים, הנה הפסקת הסדר החברתי בצדדים ידועים, מתקופה לתקופה, מביאה לאומה זו, כשהיא מסודרת, על מכונה, לידי עליתה העצמית למרומי התכונות הפנימיות שבהיים המוסריים והרוחנים, מצד התכנן האלהי שבהם, העומד למעלה למעלה מכל תכנים וסדר חברתי והוא מעבד ומעלה את הסדרים החברתיים ונותן להם את שלמותם. "וכשם שנאמר בשבת בראשית, שבת לד", כך נאמר בשביעית: שבת לד".

8. מאמרי ראי"ה עמ' קע"ג-קע"ד; ממלכת כהנים

התורה והממלכה, בישראל קשורים זה עם זה קשר כל ינתק. המלך בשבתו על כסא ממלכתו, כתב לו את ספר התורה המיוחד לו, כמשנה התורה, כתיבה מיוחדת בתור מלך מושל על העם ומנהיג את החיים החברתיים של הכלל, הוץ מהספר הרגיל שכל אחד מ־ישראל צריך לכתוב לעצמו, בתור בן ישראל מצד החובה של ואתם כתבו לכם את השירה הזאת. מה אנו למדים מחובה ממלכתית זאת, שקבלת התורה בישראל קבלה

1. ויקרא כה' א'-ב'

וידבר ה' אל משה בהר סיני לאמור. כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה'.

2. רש"י (שם)

מה ענין שמיטה אצל הר סיני? אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו ככלותיהן ודקדוקיהן מסיני.

3. רמב"ם מורה נבוכים ג' לט'

ושתוסיף הארץ תבואתה ותתחזק בעומדה בשמיטה.

4. כלי יקר דברים לא' יב'

שנת השמיטה גורם גם כן ההקלה והשלום... כי אינו רשאי להחזיק בתבואת שנת השבע כבעל בית, כי כל דברי ריבות נמשכים ממידת 'שלי-שלי', וזה אומר 'כולו שלי' וזה אומר 'כולו שלי' ובשנה השביעית הכול שווין, וזה באמת ענין השלום.

5. אבן עזרא דברים לא' יב'/בעל העקדה שם

למען ילמדו-כל השנה..

כי לא שולחנו הנה להיות עבדים נמכרים לאדמה, כי אם לתכלית אחר נכבד ונפלא ממנו להשתדל להשגת התכלית העליון...יסתפקו מאשר יצטרכו לכדי חיותם...וידרשו שלמותם כפי רצון בוראם.

6. חת"ס ליקוטים תחילת בהר

ירמוז כי התורה ניתנה בשלושה מקומות: סיני, אוהל מועד וערבות מואב. רמז כי צריך להיות ענוותן כסיני, ומחובשי בית המדרש באוהל מועד ולהשתתף בדיבוק ותערובות וזהו בערבות מואב...ר"ל...כי אדרבא הקב"ה יגביה קרננו ויושיבנו בין נגידים, ואנחנו מחפצנו ורצוננו נוסיף כניעה לו ית...ולכן הרכין ה' השמיים על סיני, להורות הוא יגביהנו עד שמיים ואנחנו נוסיף כניעה כסיני